

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Venerabili Eucharistiæ Sacramento Decisiones Theologico-Legales

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisionis XXXII. Ad Ju[l]ii Quæsitum secundum. Argumentum. Inquiritur, an in Calice consecrato remaneat Sacramentum, si in eo alius liquor misceatur? Theodorus Papa injecit Sanguinem consecratum in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94643)

DECISIONIS XXXII.

Ad Julii Quæstum secundum,

ARGUMENTUM.

Inquiritur, an in Calice consecrato remaneat Sacramentum, si in eo alijs liquor misceatur? Theodorus Papa iniecit Sanguinem consecratum in atramentarium, ut scriberet sententiam excommunicationis contra Pyrrhum Patriarcham hæreticum, Doctrina Sancti Thomæ de defitione Eucharistiæ ob mixtionem alterius liquoris. Quæstio resolvitur per distinctionem quinque casuum.

SUMMARIUM.

- 1 Mixtio liquorum est duplex, Propria, & Impropria.
- 2 Species Eucharistiæ consecrata quando perdunt consecrationem?
- 3 Theodorus Papa an iniecerit Sanguinem consecratum in atramentarium pro scribenda sententia excommunicationis contra Pyrrhum Patriarcham hæreticum?
- 4 S. Thomæ doctrinam de defitione Eucharistiæ ob mixtionem alterius liquoris plures Theologi non sequuntur.
- 5 Aqua modica si misceatur Sanguini consecrato, nihil ei efficit, & ipsa convertitur in vinum.
- 6 Aqua in magna quantitate addita Sanguini consecrato destruit Sacramentum.
- 7 Vinum additum in minori quantitate Sanguini consecrato, destruit partem aliquam Sacramenti secundum Thomistas: nullam vero secundum Scotistas.
- 8 Vinum infusum Sanguini consecrato in majori, vel aequali quantitate, destruit totum Sacramentum secundum aliquos DD. at non destruit secundum alios.
- 9 Vinum potentioris qualitatis, & majoris quantitatis additum Sanguini consecrato destruit Sacramentum secundum doctrinam S. Thomæ. Non destruit secundum Card. de Lugo; & Mastrius num. 10.
- 11 Accidentia Sanguinis Domini consecrati mutari possunt vel substantialiter, vel accidentaliter tantum.
- 12 Vinum addebat Sanguini consecrato, dum antiquitus Laici communicabantur sub utraque specie.

QUÆSTUM SECUNDUM.

An desinat esse Eucharistia in Calice, si speciebus consecratis aliquis alius liquor misceatur.

PRO intelligentia hujus difficilissimi quæsti reia sunt præmittenda; atque notanda. Primum, duas esse mixtionis species, unam propriè dictam, quæ est mutatio substantialis, & conversio miscibilium in aliud diversum compositum, quod dicitur mixtum; de qua Arist. 2. de Gener. Aliam verò impropiè dictam, quæ fit, cum aliqua misceantur adinvicem secundum minutissimas partes,

per earum juxtapositionem, manentium tamen in suo esse substantiali; sine corruptione earumdem, quæ quidem partes adinvicem uniantur per continuationem; & talis est mixtio propòita in quæsito; ut notat Mastrius in 4. disp. 3. quæst. 16. num. 388. Secundum notandum est, Species consecratas non amittere consecrationem, Christumque non desinere esse sub his, nisi ipsæ perveniant ad eum corruptionis gradum, in quo non essent aptæ continere substantiam panis, & vini, si consecratio non præcessisset; quod advertunt omnes Theologi, & in puncto Gonet tom. 5. de Euchar. disp. 5. art. 5. & Emin. Card. de Lugo eodem tract. disp. 10. num. 36. Hic quando Theodorus Papa, subscriptus sententiam excommunicationis contra Pyrrhum Patriarcham Monotelitam hæreticum, miscuit in atramento Sanguinem consecratum Domini Nostri Jesu Christi, ut notat Emin. Card. Baronius anno 648. num. 15. (si tamen factum illud verum fuit, de quo dubitat P. Ant. Foresti in Mappamundo Histor. tom. 3. in Vita Papa Theodori num. 2.) desit esse Sanguis consecratus in atramentario, amilla omnino specie Vini consecrati. Tertium notandum est, S. Thom. 3. par. quæst. 77. art. 8. tenere defitionem Eucharistiæ, si misceatur cum speciebus consecratis alius liquor, ea ratione, quia per divisionem, & interpositionem partium, corrumpitur vinum consecratum, non quo ad speciem, sed quo ad individuum, ita quod ex vino consecrato, & ex vino non consecrato fit aliud tertium vinum, numero diversum à primo. Sed hanc doctrinam Angelici Doctoris recentiores Theologi non sequuntur, opinantes per comixtionem prædictam non corrumpi Species consecratas, sed manere eadem numero in sua entitate, etsi separatas in plures particulas, ut scribunt Emin. Card. de Lugo d. disp. 10. num. 44. Valentia de Euchar. disp. 6. quæst. 5. puncti. 3. Lessius eod. tract. disp. 77. art. 8. num. 16. & Mastrius d. disp. 3. num. 389.

His prænotatis pro resolutione Quæsti distinctionem sunt infra scripti quinque Casus.

Primus Casus est, si Speciebus Vini consecrati misceatur aqua in modica quantitate? Et in hoc casu, (ut dictum est supra in secundo quæsito mensis Martii,) illa aqua nihil efficit Speciebus Sacramentalibus, neque destruit Sacramentum Sanguinis Domini non solum in toto, sed neque in minima parte; ipsa verò aqua convertitur in vinum, vel ob virtutem, quam habent Species Sacramentales agendi, sicut si essent cum substantia vini; vel ob potentiam Divinam, quæ vult supplere defectum naturæ, & occultetur miraculum Sacramenti. Ita ex Theologis Lessius de Euchar. quæst. 77. art. 8. num. 15. Mastrius in 4. d. disp. 3. num. 393. & ex Canonistis Joan. Andreas in cap. Cum Marthe. 6. num. 15. de Celebrat. Missar.

Secundus Casus est, si Speciebus consecratis in Calice misceatur aqua in magna quantitate? In hoc casu, cum aqua superinfusa sit in quantitate excessiva, ita ut reddat inhabiles Species vini consecrati ad conservandam vini substantiam, si ibi adesset, & corrumpat omnino accidentia earumdem Specierum, proculdubio cessabit Sacramentum, & erit defectio Sanguinis Domini ex doctrina S. Thomæ 3. par. quæst. 77. art. 8. Cardin. de Lugo, & Gonet citator. supra in 2. notando; & admittit Mastrius d. disp. 3. n. 392. nec non Emin. Cardin. de Lauræa de Euchar. disp. 23. n. 194.

M 3

Tertius

Tertius Casus est: Si addatur Speciebus Sacramentalibus vinum ejusdem qualitatis in minori quantitate, quam sint Species ipsa consecrata? In hoc casu opinio S. Thomæ est, cit. quæst. 77. art. 8. quod destruat Eucharistia in ea parte, in qua vinum additum pervadit ipsas Species consecratas; in reliqua vero parte conservari Sacramentum, ob rationem supra allatam, quod scilicet vinum superadditum immutat in ea parte Species consecratas, & ex illis, ac seipso simul mixtis, fit aliquid tertium diversum numero à duobus prioribus. Contrarium tamen tenent, & docent Scotista, ac ferè omnes recentiores Theologi, Suarez, Vasquez, Coninch. Cardin. de Lugo, Averfa, Meratius, Caspensis; & ex antiquis S. Bonaventura, Alensis, Ricard. Durand. & alii, quas sequitur Maffius d. disp. 3. num. 389. ubi reddit rationem, propter quam Eucharistia remanet intacta in ipsis Speciebus Sacramentalibus, videlicet, quia vinum superadditum non corrumpit, neque mutat aliquam partem earundem Specierum, sed juxta eas se ponit, tanquam quid homogeneum sine illarum destructione, vel substantiali alteratione. Et hoc decidere videtur Innoc. III. in cit. cap. cum Martha. §. Quasi visi: de Celeb. Miss. ibi. Si post Calicis consecrationem aliud vinum mittatur in Calicem, illud quidem non transit in Sanguinem, nec Sanguini commiscetur; sed accidentibus prioris vini commixtum Corpori, quod sub eis latet, undique circumfunditur non madidans circumfusum.

Quartus casus est, Si iisdem Speciebus consecratis addatur Vinum ejusdem qualitatis, sed vel in æquali, vel in majore quantitate, quam sint eadem Species Sacramentales? In hoc casu ex opinione S. Thomæ destruitur Eucharistia, quia ex tali mixtione formatur unum tertium vinum, numero diversum: Ulterius Species Sacramentales ita dividuntur, & intersecantur à vino superaddito in æquali majorive quantitate, ut vel omnino destruantur, vel fiant minores minimis, & reddantur insensibiles, in quo statu cessat Eucharistia, quæ est Sacramentum sensibile, ut disputando dicit Emin. Cardin. de Lauræa dist. disp. 23. de Euch. n. 195. Ceterum contrarium tenet Suar. d. 57. sect. 4. conc. 3. Emin. Cardin. de Lugo d. disp. 10. n. 42. & Lessius dist. quæst. 77. art. 8. num. 16. quibus adhæret Maffius d. disp. 3. num. 390. ubi respondet rationibus contrariis; negando ex mixtione prædicta formari tertium quid vinum numero diversum; nam Species Sacramentales, & vinum additum non mutantur secundum entitatem propriam, & unitatem numeralem intrinsecam; sed mutantur solum secundum determinationem, & continuationem quantitativam, & sic semper manent in propria entitate. Ad aliam verò rationem de diminutione tali, ut Species consecrata reddantur insensibiles, respondet, negando deveniri posse ad tantam diminutionem; quia in homogeneis forma naturalis non determinat sibi certam quantitatem ab intrinseco, sed sub quacunque minima quantitate quantum est ex se, servari potest: Sed estò partes Specierum consecratarum per intersecationem cum partibus vini infusi, fiant minores minimis, non idè destruantur, sed per unionem cum illis conservantur; non enim existunt per se, sed inexistunt aliis, & ita conservantur & licet insensibiles forent, si ipsæ partes minores minimis per se existerent: tamen redduntur sensibiles ex conjunctione cum aliis;

ut latius probat idem Maffius eod. disp. 3. quæst. 5. num. 130. & Lessius d. quæst. 77. art. 8. n. 16.

Quintus tandem Casus figurari potest, Si in Speciebus vini consecrati infundatur major quantitas vini, non ejusdem qualitatis, sed potentioris, & majoris virtutis, ex. gr. si fuerit consecratum vinum Paduanum, satis debile, ac tenue, & ei addatur in majore quantitate Vinum Vicentinum, Creticum, vel Hispanum, cujus virtus est fortior, potentior, & activior? In hoc casu videretur amplectenda opinio Angelici Doctoris in cit. quæst. 77. art. 8. tenentis cessare Sacramentum, ob destructionem Specierum Sacramentalium, quarum substantia, si adesset, à vino Vicentino, Cretico, seu Hispano, per potentioris suam activitatem fuisse corrupta, & absorpta in se, ac suam entitatem, Ex qua mutatione formaretur liquor diversus non solum numero, sed etiam specie, & introduceretur nova forma substantialis in aliam materiam, sub qua non esset amplius Sanguis Christi. Nihilominus contrarium respondet huic Casui Emin. Cardin. de Lugo De Euch. cit. disp. 10. num. 44. his verbis: Dicendum videtur per mixtionem specierum cum alio vino, sive specie, sive numero diverso, sive potentiori; sive debiliori, consecrationem non perdi. Et quidem si verum est id, quod diximus supra disp. 4. sect. 3. Vinum extra uvam non habere virtutem ad producendum aliud vinum sed illud debere produci à virtute nutritiva uvæ; sicut sanguis non potest produci, nisi à virtute animali, quæ residet in jecore, vel alibi; consequens erit, quod quantumvis misceantur Species cum vino potentiori, & diversæ speciei, non fiet generatio substantialis nova partis vini, cum non adsit potentia nutritiva uvæ, quæ sola potest ex alimento, & succo per venulas attracto, generare verum mustum, & vinum. Potest confirmari opinio Emin. Lugonis per aliam rationem positam à Maffio d. disp. 3. quæst. 16. num. 392. his verbis: Quod si liquor superinfusus Speciebus consecratis vini sit ejusdem speciei cum ipso tunc non corrumpuntur Species Sacramentales vini, sed manent eadem, & Christus manet sub speciebus consecratis, non autem sub aliis partibus superadditis, ut dicebat Doctor (Scotus) loco jam cit. dist. 12. quæst. 4. §. Ad questionem; & ratio est, quia unum simile non corrumpit aliud simile; cum omne agens intendat generare sibi simile; ac proinde quando simile invenit, illud corrumpere non potest.

Neque obstat, quod facta mixtione, de qua in casu, mutantur accidentia specierum consecratarum, id est sapor, odor, calor, ut experientia cognosci potest; nam adhuc responderetur, mutationem illam esse accidentaliter tantum, non substantialiter; & idè non definit esse ibi Sanguis Dominicus per talem mutationem, quia non desineret ibi esse substantia vini, etsi debilioris; si prius non fuisset consecratum, Ita idem Maff. ibid. num. 390.

Tandem ad majorem probationem prædictorum observari possunt duo dicta satis admiranda. Unum, quod in Ordine Romano antiquo cap. 4. jubetur, Species consecratas misceri cum alio vino, ut ex illo totus populus possit accipere, & sanctificari. Alterum, quod mos erat apud Cistercienses, & quosdam alios religiosos (antequam prohiberetur usus Calicis extra Missam) ut, ad augendam quantitatem Dominici Sanguinis, quo omnes partici-

pare possent, adderetur vinum purum, ad hoc, ut communicantes omnes inde aliquid fumerent; quod non fuisse illicitum ait Jo. Andreas in cap. Ex parte. §. num. 3. & ibi Hostien. de Celebrat. Missar. Igitur eo tempore supponebat Ecclesia, non definire consecrationem Sanguinis, per quamvis additionem, infusionem, & mixtionem, alterius vini non consecrati, aliis non fuisset licita dicta mixtio, & fuisset data causa idolatranti communicantibus, sumentibus ex dicta mixtione Sanguinem Christi; quod etiam tangit Emin. Cardin. de Lugo d. disp. 10. sub num. 41.

DECISIONIS XXXIII.

Ad Julii primum Casum,

ARGUMENTUM.

Edisserit, An liceat Sacerdoti celebranti, communicare Laicum cum parte Hostiæ sui sacrificii? Referuntur non ignorandi Ritus antiqui circa Communionem Laicorum.

SUMMARIUM.

- 1 Sacerdos debet sumere totum Sacramentum ab eo oblatum.
- 2 Sacerdos celebrans potest cum parte sua Hostiæ alium communicare.
- 3 Lex quod non dicit, neque nos dicere debemus.
- 4 Christus communicavit seipsum, deinde Apostolos.
- 5 Doctores tenent posse Laicum communicari cum parte Hostiæ Sacerdotis.

PRIMUS CASUS.

Sacerdote celebrante, ingreditur Ecclesiam Vir nobilis, & petit Communionem Sacram, ad quam sumendam ex devotione est preparatus, & dispositus. Non extant Hostiæ parvæ neque consecratæ, neque consecrandæ. Queritur, an celebrans possit cum parte Hostiæ suæ in illa Missa consecratæ, eundem communicare?

Videbatur respondendum negativè. Primò ex cap. Relatum 11. & cap. Comperimus 12. de Consecr. dist. 2. ubi præmissa indolentia contra Sacerdotes, qui abstinebant in Missa à sumptione, vel totius, vel partis Hostiæ immolatæ, & consecratæ, præcipitur eosdem decere totum Sacramentum oblatum semper sumere. Ergo non licebit Laicis partem dare. Secundò ex Rubrica Missalis tit. de defectibus in Minister. ipso occurren. cap. 10. num. 3. vers. Si Sacerdos. Ubi decernitur, quod si Sacerdos celebrans post Consecrationem decidat in casum mortis, suppleatur sacrificium ab alio Sacerdote; à quo sumatur Sacramentum, & ejusdem partem præbeat Sacerdoti infirmo; si alia particula consecratæ delint. Ergo extra casum mortis, id non licebit. Tertiò, quia negativam opinionem tenent Grassius in decis. part. 1. lib. 2. cap. 38. num. 31. Zambran. cap. 3. dub. 6. num. 7. Zanard. in director. Confess. part. 1. de Sacram. Euchar. cap. 9. quæst. 15.

Contrarium tamen est resolvendum, siquidem
2 absque scrupulo poterit Sacerdos cum parte Hostiæ

suæ, in Missa consecratæ prædictum Virum nobilem ex devotione petentem, paratum, & dispositum communicare. Primò quia nullus Canon, & nulla lex id prohibet. Quod autem lex non dicit neque nos dicere debemus. cap. illa. Ne Sede Vacante. l. Dissentientis. C. de Repud. Barbol. Axiom. 136. num. 7. Secundò quia Salvator noster, dum Sacramentum Eucharistiæ instituit, cum eo seipsum communicavit, ac etiam Apostolos; ut docet S. Thom. 3. part. qu. 81. art. 1. Lessius, qui plurimos SS. Patres cumulat, de Eucharist. q. 81. art. 1. & Menochi. in vita Christi lib. 7. cap. 2. tertiò, quia in primitiva Ecclesia per multos annos tertia pars Hostiæ in Missa consecratæ reservabatur usque ad finem Missæ; utique pro Laicis communicandis. cap. Triforme 22. de Consecr. eadem dist. 2. Microlog. cap. 18. & S. Thom. 3. part. qu. 83. art. 5. ad 8. Quartò, quia quando Laicis dabatur Communio sub utraque specie, iidem porrigebatur sanguis in eadem Missa, & de eodem Calice, de quo biberat Sacerdos. Quintò, quia in nihilo derogatur integritati, seu reverentiæ Sacrificii, quod cum sit commune tum Sacerdoti celebranti, cum fidelibus adstantibus, convenit de eodem in Communionem participare. Sextò, quia immò optat Sancta Mater Ecclesia ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed Sacramentali etià Eucharistiæ perceptione communicent, ut ait Concil. Tridentin. sess. 22. de sacrific. Missæ c. 6. Septimò, quia ulterius dare partem Hostiæ in Missa consecratæ, & oblatae alicui de populo adstanti est id, quod antiquitus servabatur teste Joan. Ciampino in Opusculo de perpetuo Azimor. Usu cap. 7. n. 6. ubi ita scribit: Fideles antiquarum traditionum haud ignari, nempe quod omnes sui majores de eodem pane ab Apostolis benedicto participaverant; ipsi quoque omnes ejusdem Panis, quem Episcopus consecravit, participes fieri curabant. Octavò, quia id licitum esse profitentur sexdecim Doctores Theologi, & Canonistæ, quos citat, & sequitur Sancius in Selectis disp. 22. num. 21. quibus ego addo Merum in Hierolex verb. Hostia col. ult. Marcant. in Horto Pastor. de Resolut. Pastoral. circa Eucharist. cap. 3. in fin. Tambur. de Expedit. Commun. cap. 6. §. 6. Gavant. in Rubr. Missal. par. 3. tit. 10. num. 2. in fine. Quartum in eod. tract. part. 2. tit. 10. sect. 3. dub. 3. difficult. 4. Volpi Mor. ref. 59. n. 6. Gobat. in Theol. Experim. tract. 4. n. 420. Corsetum in Praxi Sacr. Rit. tract. 2. part. 1. sect. 1. num. 100. Et pluribus aliis allegatis, Dianam part. 10. tract. 11. resol. 60. Quæ reperitur in opere Coordinato tom. 2. tract. 1. resol. 247. ubi plene de hoc quaesito.

Neque subsistunt motiva contraria. Non primum ex cap. Relatum, & c. Comperimus, de consecr. dist. 2. quia ibi Sacerdotes Sacrificantes abstinebant à consummatione Hostiæ oblatae, vel in toto, vel in parte ex indevotione, cum scandalo, & injuria Sacrificii. Non secundum ex rubrica Missalis; quæ imò demonstrat, in defectu aliarum Specierum, posse dari communionem cum parte Hostiæ in Missa oblata; & licet ibi pro justa causa sit periculum mortis, etiam extra periculum sufficit devotio communicandi, incommodum expectandi, obligatio se citò expediendi, ut in dicta resolutione Dianæ num. 2. Non tertium de citatorum ibi Doctorum auctoritate, quia nituntur supradictis textibus. cap. Relatum, & cap. Comperimus, quos nec vidisse, nec legisse fateri oportet, cum id non dicant, quod ipsi auctores asserunt, ideoque nil officiant.

DE-